

**Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös ja toimintakertomus
vuodelta 2022**
2800/02.05.01.03/2023

Aluehallitus 30.03.2023 § 58

Lisätiedot Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden 2022 tuloksen käsittelyä siten, että
-vähennetään poistoeroa 412.443,56 euroa
-tilikauden ylijäämä 17.478.307,26 euroa siirretään taseen yli-
/alijäämättilille.

Aluehallitus hyväksyy vuoden 2022 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Lisäksi aluehallitus allekirjoittaa 2022 tilinpäätöksen sähköisesti erikseen sovittavana ajankohtana.

Aluehallitus valtuuttaa aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan allekirjoittamaan tilintarkastuksen vahvistusilmoituskirjeen, joka lähetetään ennen tilintarkastuskertomuksen valmistumista.

Aluehallitus valtuuttaa virkakoneiston korjaamaan mahdolliset tekniset yms. virheet tilinpäätösmateriaalista ennen aluevaltuuston käsittelyä.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eeva-Liisa Auvinen, Eila Heinonen ja Anna Puruskainen-Saarelainen poistuivat kokoustilasta esteellisinä (yhteisöjäävi) tämän asian käsittelyn ajaksi. Varajäseninä kokoukseen liittyivät etäyhteydellä klo 11.58 Veli-Matti Hurskainen (Eila Heinosen varajäsen) ja Hannu Urjanheimo (Eeva-Liisa Auvisen varajäsen). Asian päätöksen jälkeen varajäsenet poistuivat etäyhteydestä klo 12.03, ja esteelliset palasivat kokoustilaan.

Selostus Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022 on valmistunut. Kyseessä on kuntayhtymän viimeinen tilinpäätös, koska kuntayhtymän toiminta lakkasi vuoden 2022 lopussa. Kuntayhtymän tilikausi on kalenterivuosi. Kuntalain 113 § mukaan yhtymähallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös

tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se yhtymävaltuuston käsiteltäväksi. Yhtymävaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Koska kuntayhtymän toiminta on lakannut, aluehallitus ja aluevaltuusto käsittelevät kuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen em. aikataulun mukaisesti.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kuntayhtymän, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntayhtymäkonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Vuosi 2022 oli Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän, Siun soten, kuudes ja samalla viimeinen toimintavuosi. Vuoden 2022 taloudelliseen kehitykseen vaikutti edelleen merkittävästi niin valtakunnallisesti kuin Pohjois-Karjalassakin vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronapandemia. Myös Venäjän aloittama jo yli vuoden jatkunut hyökkäysota Ukrainassa on vaikuttanut merkittävästi kertomusvuoden taloustilanteeseen, taloudelliset vaikutukset liittyvät etenkin energian ja raaka-aineiden saatavuuteen ja hintaan, mutta myös turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen kohdistuviin panostuksiin.

Olennainen muutos kuntayhtymän toiminnassa on sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon järjestämävastuun siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Alkuvuonna 2022 hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käytti väliaikainen valmistelutoimielin, joka koostui kuntayhtymän viranhaltijoina olevista johtoryhmän jäsenistä. Sen toimikausi päättyi, kun aluevaaleilla valittu aluevaltuusto 14.3.2022 kokouksessaan valitsi aluehallituksen, joka kokoontui ensimmäisen kerran 21.3.2022.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan omistajakunnat asettavat sitovan talousraamin Siun sotelle. Kuudennelle toimintavuodelle asetettu taloudellinen tavoite oli todella tiukka. Siun sote ei henkilöstön saatavuusongelmien leimaamassa toimintaympäristössä onnistunut muuttamaan toimintaansa niin paljon, että alkuperäisessä talousraamissa olisi pysytty. Talousarviossa pysyminen olisi vaatinut merkittävää ostopalvelujen korvaamista omalla palvelutuotannolla, mutta henkilöstön saatavuusongelmat vesittivät suunnitelmat. Siun sote -kuntayhtymä on toiminut kustannustehokkaasti koko olemassaoloaikansa. Syntyneistä merkittävistä alijäämistä huolimatta Siun sote -kuntayhtymä on tarvevakioituilla kriteereillä Suomen pienimmillä resursseilla sote-palvelut järjestävä alue.

Tilikausi muodostui lopulta 17,5 milj. euroa ylijäämäiseksi. Vuonna 2022 aikana kertyi poistoeroa 0,4 milj. euroa. Tilikauden tulos oli siten 17,1 milj. euroa. Tavoiteltuun tulokseen pääsemiseksi jäsenkuntien alijäämän kattamisvelvollisuuden myötä vuoden 2022 tilinpäätöksessä oleva katettava määrä on 63,7 milj. euroa. Tämä summa koostuu normaalitoiminnan 39,6 milj. euron budjettipoikkeamasta sekä kuntien

omistajaohjauslinjauksen mukaisesta palkkaharmonisointivaruksen 24,1 milj. eurosta.

Vuosina 2017-20 kuntayhtymä toimi taloustilanteessa, jossa vuotuinen inflaatio oli 0-1 % välillä. Vuodesta 2021 eteenpäin inflaatio on noussut rajusti ollen joulukuussa 2022 yli yhdeksän prosenttia. Syksyisin pidetyissä omistajaohjausneuvotteluissa Siun soten omistajille esitetyissä muutostarpeissa lähdettiin vuosittain siitä, että inflaation vaikutus pystytään eliminoimaan toimintoja kehittämällä. Neljän ensimmäisen vuoden aikana tässä pääosin onnistuttiin, mutta vuosina 2021-22 vastaavasti ei, koska toimintaympäristö muuttui merkittävästi. Tämä tarkoitti sitä, että TA22-kirjassa esitetty taloudellinen riski realisoitui, ja johti em. alijäämään ja sen kattamisvelvollisuuteen jäsenkunnille.

Kuuden toimintavuoden toimintakulujen keskimääräinen kasvu on ollut noin 2,7 prosenttia, tämä luku pitää sisällään myös koronaepidemian kustannukset. Jäsenkuntien maksusuudet ovat samaan aikaan kasvaneet keskimäärin 1,8 prosenttia. Siun soten valmisteluvaiheessa tavoitteeksi Siun soten kustannuskehitykselle annettiin enintään 1,2 prosenttia. Vuoden 2020 lopussa kuntayhtymän kustannuskehitys ilman koronaepidemian vaikutuksia olisi ollut alle omistajien asettaman tavoitetaso. Vuosien 2021 ja 2022 kustannuskehitykset poikkeavat merkittävästi vuosista 2017-20, jolloin keskimääräinen kustannuskehitys oli noin 0,7 prosentin luokkaa. Vuosina 2021 ja 2022 toimintakulut ovat kasvaneet keskimäärin noin 6 prosenttia, mikä on jopa hiukan valtakunnan tasoa enemmän. Tämä osoittaa, että integroidulla organisaatiolla on huomattavan hyvät mahdollisuudet toiminnan tehostamiseen heti alkuvaiheessa, mutta vastaavaa kehitystä ei ole mahdollista toteuttaa pysyvästi.

Kuntayhtymän investointimenojen toteumaksi alkuperäisessä talousarviossa oli määritelty 35,9 milj. euroa, josta yli puolet oli rakennushankkeita. Rakennushankkeista keskussairaalan peruskorjaushanke (E- hanke) 2. vaihe käynnistyi ennakoivan vaiheen töillä, jotka valmistuivat 31.12.2022. E-hanke kilpailutettiin keväällä 2022 ja työt ovat edenneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Keskussairaalan peruskorjaushankkeen 1. vaihe (A- ja I-siiven urakka) valmistui kokonaisuudessaan 31.5.2022. Työt valmistuivat aikataulussaan ja budjetissaan. Kokonaisuutena laajennus E:n hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio on noin 64,8 milj. euroa sisältäen toimintavarustuksen. Vuoden 2022 budjetti oli 12,4 milj. euroa, josta toteutui n. 8,1 milj. euroa ilman toimintavarustusta. Yhteislaboratorio-hanke valmistui elokuun lopussa ja otettiin vaiheittain käyttöön syyskuun aikana.

Kontiolahden terveysasema hanke otettiin vastaan tammikuun lopussa 2022. Ilomantsin Toivonlahden osalta hanke otettiin kokonaisuudessaan käyttöön maaliskuussa 2022. Lieksan soteasemalle STM on myöntänyt poikkeusluvan ja kaupunki hakee hankkeelle investoria. Outokummun sote- ja paloaseman rakentamisen kilpailutuksen suoritti Outokummun kaupunki loppuvuodesta 2022.

Kokonaisuutena kuntayhtymän investoinnit toteutuivat 4,7 milj. euroa talousarvion alapuolelle. Vuoden lopussa kuntayhtymän lainakanta oli 182,4 milj. euroa ja konsernin lainakanta oli vastaavasti 205,5 milj. euroa.

Kuntayhtymän henkilöstömäärä vuoden 2022 lopussa oli 7 780, josta vakituista henkilöstöä 6 638. Vakituiseista henkilöstöstä 2 638 työskenteli terveys- ja sairaanhoitopalveluissa, 2 042 ikäihmisten palveluissa, 901 perhe- ja sosiaalipalveluissa, 723 yhteisissä palveluissa, 51 ympäristöterveydenhuollossa ja 283 Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella. Lisäksi pelastuslaitoksella työskenteli yhteensä 451 sivutoimista sopimuspalomiestä. Kuntayhtymäkonsernin henkilöstö oli vuoden lopussa 8 421 työntekijää, josta 61 työntekijää Siun työterveys Oy:ssä, 569 työntekijää Polkka Oy:ssä ja 11 työntekijää Tikkamäen Palvelut Oy:ssä.

Vuonna 2022 Siun soten konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia, mutta Siun työterveyden ja Polkan omistajapohja laajeni, koska hyvinvointialuelaki ei mahdollista palvelujen ostoa kunnilta eikä palvelujen myyntiä suoraan kunnille. Muissa yhteisöissä tapahtui vuoden 2022 lopussa merkittävä muutos, kun Islab-liikelaitoskuntayhtymän toiminta piti järjestellä uudelleen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi. Tämä toiminnan uudelleen järjestely tarkoitti käytännössä liikelaitoskuntayhtymän purkamista ja toiminnan jako-osuuksien siirtämistä sairaanhoitopiireille, voimaanpanolain 20 § mukaista yleisseuraantoa hyvinvointialueille sekä sopimukseen perustuvaa toiminnan siirtoa perustetulle Islab-hyvinvointiyhtymälle.

Kuntayhtymän henkilöstö osallistui tarkasteluvuonna merkittävästi uuden hyvinvointialueen valmisteluun. Valmistelutyötä oli merkittävästi, vaikka Pohjois-Karjalassa oli palvelut järjestetty yhden organisaation toimesta jo kuuden vuoden ajan. Uusi hyvinvointialuelainsäädäntö pakotti tekemään hallintorakenteisiin ja toimintatapoihin merkittäviä muutoksia, jotka oli huolellisesti valmisteltava. Pohjois-Karjalassa turvallinen siirtymä kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi onnistui täysin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tiekartan mukaisesti.

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 65

Lisätiedot Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi

Päätösehdotus Puheenjohtaja:

Tarkastuslautakunta päättää:

- merkitä tilintarkastuskertomuksen tiedoksi ja saattaa sen edelleen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustolle tiedoksi,
- esittää aluevaltuustolle, että Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta

hoitaneille hallituksen jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Päätös

Puheenjohtaja muutti päätösesityksen toisen kohdan muotoon:
- esittää aluevaltuustolle, että Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan muutetun päätösesityksen yksimielisesti. Merkittiin pöytäkirjaan, että tarkastuspäällikkö Pia Sorsa poistui esteellisenä päätöksenteon ajaksi kokouksesta. Tarkastuspäällikön esteellisyyseruste: tilivelvollinen viranhaltija.

Selostus

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja.

Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä.

Em. lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

Hallituksen esityksen (241/2020) mukaan säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Esityksen aluevaltuustolle tekee muodollisesti hyvinvointialueen ja yhtymän oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tarkastuslautakunta on käsitellyt ja valmistellut tilinpäätöksen edelleen esitettäväksi aluevaltuustolle.